EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 4.6.2021
COM(2021) 303 final

2018/0152 (COD)

KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE,

mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel

ning milles käsitletakse

nõukogu seisukohta järgmiste õigusaktide vastuvõtmise kohta: määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EÜ) nr 810/2009, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861, (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/1896 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK, et reformida viisainfosüsteemi ning määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 603/2013, 2016/794, 2018/1862, 2019/816 ja 2019/818 seoses tingimuste kehtestamisega juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele VISi kasutamise eesmärgil

2018/0152 (COD)

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE,

mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel

ning milles käsitletakse

nõukogu seisukohta järgmiste õigusaktide vastuvõtmise kohta: määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EÜ) nr 810/2009, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861, (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/1896 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK, et reformida viisainfosüsteemi ning määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 603/2013, 2016/794, 2018/1862, 2019/816 ja 2019/818 seoses tingimuste kehtestamisega juurdepääsu saamiseks muudele ELi infosüsteemidele VISi kasutamise eesmärgil

1. TAUST

Ettepaneku Euroopa Parlamendile ja nõukogule edastamise kuupäev (dokument COM(2018) 302 final – 2018/0152 COD):	16. mai 2018.
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse kuupäev:	19. september 2018.
Euroopa Andmekaitseinspektori arvamuse kuupäev:	12. detsember 2018.
Euroopa Parlamendi seisukoha kuupäev, esimene lugemine:	13. märts 2019.
Nõukogu seisukoha vastuvõtmise kuupäev:	27. mai 2021.

2. KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK

Käesoleva ettepaneku konkreetsed eesmärgid on:

(1) hõlbustada viisa taotlemise korda;

(2) hõlbustada ja tugevdada kontrolli välispiiril paiknevates piiripunktides ja liikmesriikide territooriumil;

(3) tõhustada Schengeni ala sisejulgeolekut, hõlbustades liikmesriikidevahelist teabevahetust kolmandate riikide kodanike kohta, kellel on pikaajalised viisad ja elamisload.

Ettepanekul on ka järgmised kõrvaleesmärgid:

(4) hõlbustada rände- ja õiguskaitseasutustel kolmandate riikide kodanike isikusamasuse kontrollimist liikmesriikide territooriumil;

(5) lihtsustada teadmata kadunud isikute tuvastamist;

(6) aidata tuvastada ja saata tagasi isikud, kes ei täida või enam ei täida tingimusi liikmesriikidesse sisenemiseks, seal viibimiseks või elamiseks;

(7) aidata õiguskaitseasutustel saada juurdepääs lühiajaliste viisade taotlejate ja omanike andmetele (mis juba on võimalik kehtivate õigusnormide alusel) ning laiendada sellist juurdepääsu pikaajaliste viisade ja elamislubade omanike andmetele, kui see on vajalik raskete kuritegude ja terrorismi tõkestamiseks, uurimiseks, avastamiseks või nende eest vastutusele võtmiseks, samas järgides andmekaitse ja privaatsuse rangeid standardeid;

(8) koguda statistikat, et toetada Euroopa Liidu rändepoliitika tõenduspõhist kujundamist.

3. MÄRKUSED NÕUKOGU SEISUKOHA KOHTA

Nõukogu seisukoht, mis võeti vastu esimesel lugemisel, kajastab täielikult Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni kokkulepet, millele jõuti kolmepoolsetel läbirääkimistel 16. detsembril 2020.

Kokkuleppes on säilitatud komisjoni kavandatud olulised elemendid ja uuendused, millest mõnedesse tehakse teatavaid allpool kirjeldatud muudatusi.

Muudes infosüsteemides tehtavate automaatsete päringute osas olid Euroopa Parlament ja nõukogu suuresti nõus komisjoni esitatud loeteluga andmebaasidest, milles viisainfosüsteem (VIS) päringuid teha saab,[1] kuigi mõne puhul lisati tingimusi ja täiendavad kaitsemeetmeid. Päringutabamuste käsitsi kontrollimise ja järelkontrolli kohta esitati üksikasjalikumad sätted, mis on suunatud eri asutustele sõltuvalt päringutabamuse andnud andmete allikast ja nende tundlikkusest. Päringuid ja kontrollimist käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad määratakse kindlaks delegeeritud õigusaktiga. Mitme nn tuleneva muudatusega viiakse õigusaktid, mis käsitlevad infosüsteeme, millest päring tehti, täielikult vastavusse uute sätetega automaatsete päringute kohta.

Pikaajalised viisad ja elamisload registreeritakse viisainfosüsteemis ja nende kohta tehakse automaatseid päringuid muudes infosüsteemides juba taotlemise ajal, mitte ainult pärast nende väljastamist. Piiratakse teatavate ametiasutuste juurdepääsuõigust selliste isikute andmetele, kes on omanud elamisluba rohkem kui 10 aastat.

Biomeetriliste andmete osas nõustusid Euroopa Parlament ja nõukogu lastelt sõrmejälgede võtmise vanusepiiri kavandatud alandamisega 12 eluaastalt 6 eluaastale, kuid seadsid sõrmejälgede võtmise vanuse ülempiiriks 75 eluaastat. Lisaks võetakse laste biomeetriliste andmete suhtes kasutusele mitmed kaitsemeetmed ja juurdepääsupiirangud. Taotlejate kohapeal salvestatud näokujutised säilitatakse viisainfosüsteemis ja neid kasutatakse kooskõlas teatavate tingimuste ja rangete kaitsemeetmetega biomeetriliseks võrdlemiseks, sealhulgas tehakse nende kohta viisainfosüsteemis päringuid isikusamasuse kontrollimiseks või isikute tuvastamiseks.

Viisainfosüsteemi lisatakse automaatse mehhanismina spetsiifilised riskinäitajad, mille alusel kõik lühiajalise viisa taotlused läbi vaadatakse. Nende spetsiifiliste riskinäitajatega seotud menetlused ja haldusstruktuur viiakse kooskõlla Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) taustakontrollireeglitega[2].

Euroopa Parlament ja nõukogu kiitsid heaks sätted, mis käsitlevad vedajate võrguvärava

[1] Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES), Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS), sealhulgas ETIASe jälgimisnimekiri, Schengeni infosüsteem (SIS), Eurodac, Euroopa karistusregistrite infosüsteem – kolmandate riikide kodanikud (ECRIS-TCN-süsteem), Europoli andmed ning Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaas (SLTD) ja hoiatusteadetega seotud reisidokumentide andmebaas (TDAWN).

[2] Määruse (EL) 2018/1240 artikkel 33.

kasutamist viisade ja elamislubade kontrollimiseks viisainfosüsteemis. Vedajad peavad teavitama reisijaid, kelle pardale lubamisest keelduti, kuidas taotleda juurdepääsu viisainfosüsteemi andmetele. Esimese 18 kuu jooksul pärast kohaldamise algust kehtib erand nendest sätetest vedajate suhtes, kes veavad reisijate rühmi bussiga.

Viisainfosüsteemi kehtestamist käsitleva otsuse[3] sätted on inkorporeeritud viisainfosüsteemi määrusesse. Olemasolevad andmekaitsesätted on viidud vastavusse sarnaste hiljutiste õigusaktide ja üldise andmekaitse õigusraamistikuga.

Kokkulepe sisaldab ka sätteid muudetud määruse kohaldamise kohta 2023. aasta lõpuks ning tõhustatud järelevalve ja aruandluse kohta arendusetapis.

Komisjon toetas kolmepoolsetel läbirääkimistel saavutatud kokkulepet. Ajakohastatud viisainfosüsteem ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem ja ETIAS loovad aluse ELi välispiiride paremale haldamisele ning suurendavad kõigi Euroopa piiri-, rände-, julgeoleku- ja õigussüsteemide koostalitlusvõimet. Seega aitab kokkulepe märkimisväärselt kaasa eesmärgi saavutamisele, mille kohaselt oleksid kõik uued ja ajakohastatud infosüsteemid toimivad ja täielikult koostalitlusvõimelised 2023. aasta lõpuks.

4. KOKKUVÕTE

Komisjon nõustub nõukogu seisukohaga.

[3] Nõukogu otsus 2004/512/EÜ.